

Τι σημαίνει η Κυριακή

του Αλέξανδρου Σταυρόπουλου

Η Κυριακή άλλοτε και τώρα

Σέ πρόσφατη συνάντησή μας μέ φίλο κληρικό αναπολούσαμε τή χαρά μέ τήν όποία ἔφηβοι ζυπνούσαμε πρωί τήν Κυριακή γιά νά πᾶμε ἀπό τόν Ὁρθρο στή Θ. Λειτουργία. Στούς δρόμους δέν ἦταν τόσο πολλοί νέοι πού κυκλοφοροῦσαν μέ προορισμό τήν Ἐκκλησία. Κάποιοι ξενύχτηδες ἐπέστρεφαν στά σπίτια τους γιά νά ξαποστάσουν μετά ἀπό "όλονυχτία" σέ νεανικά πάρτι. Καί λέγαμε πόσο τυχεροί εἴμασταν πού μπορούσαμε ἐκείνη τήν ἐποχή νά ζοῦμε τή λαχτάρα τῆς συμμετοχῆς στή Θ. Εὐχαριστία κατά τή σύναξη τῆς Κυριακῆς. Ζούσαμε τήν Κυριακή ἀργία μέ ἀποχή ἀπό τίς δουλειές τῆς ἐβδομάδας, μελέτη, ψώνια κ.λπ. σχολάζοντες ὁμως σέ καθηγητικά, ομάδες, ἐπισκέψεις σέ ἰδρύματα, νοσοκομεῖα, γιά νά δοῦμε ἀρρώστους ἢ νά ψυχαγωγήσουμε μικρότερους ἢ μεγαλύτερους στήν ἡλικία ἀπό ἐμαῖς.

Σήμερα πῶς βιώνουμε ἄραγε αὐτήν τήν Κυριακή ἡμέρα, τήν ἡμέρα τοῦ Κυρίου; Καί δέν ἐννοῶ μόνον ἐμαῖς, τούς τότε ἐφήβους καί σήμερα ὄριμους τήν ἡλικία ἀνθρώπους. Ὁ κόσμος γενικά, οἱ γύρω μας, οἱ χριστιανοί καί οἱ μή χριστιανοί, τώρα πού ζοῦμε σέ μία πολυπολιτισμική κοινωνία. Ὁ γείτονας μας, ὁ βαπτισμένος ὀρθόδοξος, πού παραξενεύεται κιόλας πού μαῖς βλέπει νά σηκωνόμαστε πρωί τήν Κυριακή, καί κάθε Κυριακή, νά ξεσηκωνόμαστε καί ἐνδεχομένως νά τόν ζυπνάμε φεύγοντας μέ τό αὐτοκίνητο.

Εἶναι καί τόσες δουλειές πού ἔχουν μείνει πίσω καί πρέπει νά γίνουν. Πρῶτα νά ξεκουραστεῖς, νά μὴν ἔχεις σάν τίς ἄλλες ἡμέρες νά ζυπνάς μέ τό ζυπνητήρι. Νά πλύνεις τό αὐτοκίνητο, νά φτιάξεις τόν κῆπο, νά τακτοποιήσεις χίλια δύο πού δέν ἔχεις ἄλλη ὥρα χρόνο. Πάντα ὑπάρχει κάτι πού μπορείς νά τό βολέψεις τήν Κυριακή γιά νά μὴ τόχεις τήν ὑπόλοιπη ἐβδομάδα.

Καί ἡ ἀρχαία ἐντολή "Σάββατα Κυρίῳ τῷ Θεῷ σου" μετατράπηκε σέ "Σάββατα Κυρίῳ τῷ Ἐαυτῷ σου". Ὁ Θεός πήρε πόδι ἀπό τήν πόλη. Δέν τοῦ ἀναγνωρίζουμε τή θέση του καί κατά συνέπεια ταυτόχρονα δέν ἀναγνωρίζουμε καί τή θέση τοῦ ἀδελφοῦ.

Μήπως ὁμως καί ὅταν συναντόμεθα στίς εὐχαριστιακές μας συνάξεις πράγματι συν-αντόμεθα; Εἶναι σύναξη ἢ μήπως εἶναι κι αὐτό μία ἀτομική ὑπόθεση; Στίς ἐνορίες, πολλές φορές, τίς περισσότερες, βρισκόμαστε ἄγνωστοι μεταξύ ἀγνώστων πού δέν γνωρίζουμε τίποτε ὁ ἓνας γιά τόν ἄλλο κι ὁ παπᾶς δέν μαῖς γνωρίζει οὔτε κἀν κατ' ὄνομα. Γι' αὐτό κι ὅταν κοινωνᾶμε ρωτάει τ' ὄνομα, ὄχι γιά νά μαῖς γνωρίσει ἀλλά γιά ἔλεγχο, μήπως κοινωνήσουμε ὄντας ἀβάπτιστοι. Ἡ Θ. Κοινωνία, κι αὐτή, πολλές φορές ἀποτελεῖ φάρμακο γιά ἴδιαν χρῆσιν καί ὄχι συνεύρεση ἐπί τό αὐτό, στήν κοινή Τράπεζα, ἀλλ' ἐπί τόν ἑαυτό. Ἄν ἔτσι, λοιπόν, ἔχουν γίνει οἱ Κυριακές γιά τούς περισσότερους ἀπό ἐμαῖς, πῶς ν' ἀποτελέσουν μία πρόκληση καί πρόσκληση γιά τούς ἄλλους νά ζήσουν τό κάτι ἄλλο πού δέν τό ζοῦμε οὔτε ἐμεῖς οἱ ἴδιοι; Τό ἐρώτημα παραμένει συχνά ἀναπάντητο εἴτε μαῖς ἀγαποῦν εἴτε ὄχι αὐτοῖ πού θέλουν πάντα νά ρωτᾶνε "τί σημαίνει ἡ Κυριακή;".

Ἀλλαγή νοήματος

Διερωτηθήκαμε, λοιπόν, τί μπορεί νά σημαίνει ἡ Κυριακή; Στήν ἀντίληψη τῶν περισσότερων εἶναι συνδυασμένη μέ τό δικαίωμα τῆς ἀνάπαυσης μετά ἀπό μία ἐβδομάδα ἐργασίας. Γιά πολλούς ἡ ἀνάπαυση ἐπεκτείνεται σέ διήμερο μέ τό ἐλεύθερο σαββατοκύριακο. Εἶναι μία διακοπή μέ ἀποχή ἀπό τή δουλειά. Ἐγγράφεται στήν ἐννοια τοῦ ἐλεύθερου χρόνου καί τῶν διακοπῶν. Μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι ὑπάρχει μία ἐμπορευματοποίηση τῆς Κυριακῆς γιά προώθηση τῆς ἰδέας τῶν διακοπῶν. Στό πνεῦμα αὐτό ἔπεται ἡ ὀργάνωση ἐκδρομῶν, μικρῶν ταξιδίων, οἱ ποικίλες προσφορές ταξιδιωτικῶν γραφείων, ἡ ἀγορά εἰδικῶν αὐτοκινήτων πρὸς μίμηση τῶν ἀρχαίων νομαδικῶν καραβανιῶν. Ἐτσι προωθεῖται καί ὁ τουρισμός καί ἡ κατανάλωση καί ἀνθεῖ μία ὀλόκληρη παραβιομηχανία.

Γι' ἄλλους πάλι προέχει ἡ ἰδέα νά ἐκμεταλλευτοῦν τό κενό ἐργασίας καί νά τό γεμίσουν μέ ὅ,τιδήποτε ἄλλο. Γι' αὐτό, βλέπετε, ἡ ξεκούραση γίνεται μέ ἀλλαγή τῆς ἀπασχόλησης. Τῆ Δευτέρα ὁμως μέ τήν ἐπιστροφή ἀντικρῦζουμε πρόσωπα κουρασμένα ἐξαντλημένα χωρίς κέφι ν' ἀρχίσουν τή δουλειά τῆς ἐβδομάδος. Καί στίς δύο περιπτώσεις ἀπο-φεύγουμε τήν καθημερινότητα καί φεύγουμε στό διαφορετικό.

Προσοχή στη σύγχυση

Ἐδῶ προφανῶς ὑπάρχει μία μεγάλη σύγχυση. Ὁ ἄνθρωπος δημιουργεῖ ἓνα ἄλλοθι. Δέν ἔχει σημασία ἂν ζεῖ ἐδῶ καί τώρα. Τό ἐδῶ καί τό τώρα του τό μεταθέτει γιά μετά. Δουλεύω ὅσο δουλεύω στήν ἐβδομάδα ἀλλά τήν Κυριακή θά τό διασκεδάσω. Τό τώρα ὑποτιμᾶται γιά τό μετά. Καί τό μετά ὅταν βιώνεται βρίσκεται στήν ἀναμονή τοῦ ἄλλου, τῶν ἄλλων μετά. Ζοῦμε λοιπόν τήν καθημερινότητά μας ἐκτός τόπου καί χρόνου. Σάν νά μήν ὑπάρχει. Ἐνῶ πρέπον θά ἦταν νά ζοῦμε καί τίς δύο καταστάσεις στά μέτρα τους, γι' αὐτό πού εἶναι. Καί τό καθημερινό καί τό ἑορταστικό. Ζήσε τήν κάθε στιγμή γιά ἐκεῖνο πού ἔχει νά σοῦ δώσει. Carpe diem. Ἀλλά τήν κάθε στιγμή ὄχι μεμονωμένα καί αὐτόνομα. Πάντοτε μέ ἀναφορά. Τό τώρα στό μετά, τό μετά στό τώρα. Ἔσω καί στήν κοσμική του σημασία. Πολύ περισσότερο ὅταν τό μετά ἀναφέρεται σ' ἐκεῖνον τόν καιρό (τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ) καί σ' αὐτό πού ἔρχεται (στά μελλούμενα). Ἡ Κυριακή, ἔτσι ὅπως ἡ χριστιανική παράδοση τήν διαμόρφωσε καί τήν καλλιέργησε, εἶναι αὐτός ὁ συνδυασμός πού δέν χάνεις τό σήμερα γιά τό αὔριο, καί τό α

Ὕριο σέ βοηθάει νά συμμαζεῦεις τό σήμερα.

Πῶς βιώνω, λοιπόν, τήν Κυριακή μου; Σάν λαχτάρα, νά βρεθῶ, ὅπου καί νά βρίσκομαι, σέ μία σύναξη ἀδελφῶν μέ τόν Χριστό ἐν μέσῳ ἡμῶν γιά νά πιστοποιῶ τήν ἀδελφότητα ἐν τῇ γενέσει της; Αὐτό τό γεγονός, ὅμως πού φανερώνει αὐτή τή νέα πραγματικότητα φωτίζει τή θολή πολλές φορές καθημερινότητα στήν ὁποία ξαναμπαινόμε μέ τό πέρας τῆς Κυριακῆς. Ἔτσι ὅμως ἡ ἐβδομάδα πού ἀρχίζει βλέπει στό τέλος της αὐτό τό θαυμαστό φῶς πού φεγγίζει καί κάνει δυνατή τήν ὄδευση. Ζοῦμε, λοιπόν, τή Λειτουργία πρὶν ἀπό τή Λειτουργία καί τή Λειτουργία μετά τήν Λειτουργία. Τά δύο δέν εἶναι ξέχωρα, συνάπτονται καί ἀρθρώνονται. Τό κάθε κομμάτι ξέρει τή θέση του καί τή σημασία του, συναρμολογοῦνται καί ἀποτελοῦν μίαν ἀδιάσπαστη ἐνότητα. Δέν ζεῖς τό ἓνα ἀντί γιά τό ἄλλο. Ζεῖς τό ἓνα μέ τό ἄλλο, μέσα στό ἄλλο.

Αὐτά, εἶναι οὐσιαστικά σπέρματα ζωῆς, σπέρματα ἀνακαινίσεως καί ἀναγεννήσεως. Τό ζήτημα εἶναι νά τά ἐκμεταλλευτοῦμε καί οἱ πιστοί μας νά μποροῦν μέσα στίς καθημερινές δυσκολίες τους νά ἀτενίσουν τίς διευκολύνσεις πού τούς παρέχει αὐτός ὁ τρόπος ζωῆς, ὁ ἀναστάσιμος θά ἔλεγα, πού νικᾷ τόν θάνατο πού ὅλοι μας ζοῦμε στόν ἐφήμερο ἀγώνα μας. Ἔτσι μπορεῖ ἡ κάθε μέρα νά γίνεται ἡμέρα Κυρίου παίρνοντας τήν λαμπρότητά της ἀπό τήν Κυριακή ἡμέρα.